2475421

कुल पृष्ठ संख्या–24 (कवर पेज सहित) क्रम संख्या

माध्यमिक शिक्षा बोर्ड, राजस्थान, अजमेर

माध्यमिक परीक्षा

(परीक्षार्थी द्वारा स्वयं भरा जाना चाहिये)

नोट :– परीक्षार्थी उपरोक्त के अतिरिक्त उत्तर पुस्तिका के अन्य किसी भी भाग में अपना नामांक नहीं लिखें।

माध्यम – हिन्दी ✓ अंग्रेजी ☐

विषय ....उर्दू....

परीक्षा का दिन....शुक्रवार....

दिनांक ....4/04/2025....

नोट :– परीक्षार्थी के लिए आवश्यक निर्देश इस पृष्ठ के पिछले भाग पर उल्लेखित हैं। जिन्हें सावधानी पूर्वक पढ़ लें व पालना अवश्य करें।

प्रश्नवार प्राप्तांकों की सारणी
(परीक्षक के उपयोग हेतु)

प्रश्नों की क्रम संख्या	प्राप्तांक	प्रश्नों की क्रम संख्या	प्राप्तांक
1	18	19	4
2	6	20	4
3	12	21	
4	2	22	
5	2	23	
6	2	24	
7	2	25	
8	2	26	
9	2	27	
10	2	28	
11	2	29	
12	2	30	
13	2	31	
14	3	योग	80
15	3	प्राप्त अंकों का कुल योग (Round off)	
16	3	अंकों में	शब्दों में
17	3	80	अस्सी
18	4		

परीक्षक हेतु निर्देश :– (1) परीक्षक को उपरोक्त सारणी अनुसार प्राप्तांक भरना अनिवार्य हैं, अन्यथा नियमानुसार दंडित किया जायेगा।

(2) परीक्षक उत्तर पुस्तिका के अन्दर के पृष्ठों के बायीं ओर निर्धारित कॉलम में लाल इंक से अंक प्रदत करें।

(3) कुल योग भिन्न में प्राप्त होने पर उसे पूर्णांक में ही परिवर्तित कर अंकित करें (उदाहरणार्थ: 15 ¼ को 16, 17 ½ को 18, 19 ¾ को 20)

परीक्षक के हस्ताक्षर .... संकेतांक 62272

प्रमाणित किया जाता है कि इस उत्तर पुस्तिका के निर्माण में 60 जी.एस.एम. ईको मैपलिथो कागज ही उपयोग में लिया गया है। 180/2025

परीक्षार्थियों के लिए आवश्यक निर्देश

1. समस्त प्रश्नों का हल निर्धारित शब्द सीमा में इसी उत्तर पुस्तिका में करना है। विशेष परिस्थिति में अतिरिक्त उत्तर पुस्तिका, उत्तर पुस्तिका भरी हुई होने पर पर्यवेक्षक एवं वीक्षक की अनुशंषा पर ही उपलब्ध कराई जायेगी।
2. प्रश्न–पत्र पर निर्धारित स्थान पर अपना नामांक लिखें।
3. प्रश्न–पत्र हल करने के पश्चात् जिस पृष्ठ पर हल समाप्त होता है, उस पर अन्त में "समाप्त" लिखकर अन्त के सभी रिक्त पृष्ठों को तिरछी लाईन से काटें।
4. निम्न बातों का विशेष ध्यान रखें अन्यथा अनुचित साधनों की रोकथाम अधिनियम के तहत कार्यवाही की जा सकेगी:–
   (i) उत्तर पुस्तिका के ऊपर/अन्दर तथा प्रश्नोत्तर के किसी भी भाग में चाही गई सूचना के अंलावा अपना नामांक, नाम, पता, फोन नम्बर अथवा पहचान की कोई अन्य प्रकार की सूचना आदि अंकित नहीं करें अन्यथा "अनुचित साधनों के प्रयोग" के अन्तर्गत कार्यवाही की जावेगी।
   (ii) उत्तर पुस्तिका के पृष्ठों को फाड़ें नहीं। उत्तर–पुस्तिका के मुख पृष्ठ पर अंकित संख्या के अनुसार पृष्ठ पूरे होने चाहिये। परीक्षार्थी उत्तरपुस्तिका प्राप्त करते ही पृष्ठ संख्या की जांच कर लें यदि पृष्ठ कम/अधिक या क्रम में नहीं हैं तो वीक्षक से तुरन्त बदलवा लें।
   (iii) परीक्षा केन्द्रों पर पुस्तक, लेख, कागज, केलक्यूलेटर, मोबाईल, पेजर आदि किसी भी प्रकार का इलेक्ट्रॉनिक उपकरण तथा किसी भी प्रकार का हथियार आदि ले जाना निषेध हैं।
   (iv) वस्त्र, स्केल, ज्योमेट्री बॉक्स पर कुछ न लिखकर लावें। टेबल के आस–पास कोई अनुचित सामग्री नहीं होनी चाहिये, इसकी जांच कर लें।
   (v) अपनी उत्तर पुस्तिका/ग्राफ/मानचित्र आदि परीक्षा भवन से बाहर ले जाना दण्डनीय अपराध है, अतः परीक्षा समाप्ति पर उत्तर पुस्तिका वीक्षक को बिना सौंपे परीक्षा कक्ष नहीं छोड़ें।
5. उत्तरों को क्रमानुसार एक ही स्थान पर लिखें। प्रश्न क्रमांक भी सही अंकित करें, अन्यथा दण्ड स्वरूप परीक्षक को 1 अंक कम करने का अधिकार है। बीच में उत्तर पुस्तिका के पृष्ठ रिक्त न छोड़ें। गणित विषय के लिए रफ कार्य उत्तर पुस्तिका के अंतिम पृष्ठों पर करें तथा तिरछी रेखा से काटें।
6. जहाँ तक हो सके प्रश्न के सभी भाग के उत्तर, उत्तर पुस्तिका में एक ही स्थान पर अंकित करें।
7. भाषा विषयों को छोड़कर शेष सभी विषयों के प्रश्न–पत्र हिन्दी–अंग्रेजी दोनों भाषा में मुद्रित हैं। किसी भी प्रकार की त्रुटि/अन्तर/विरोधाभास होने पर हिन्दी भाषा के प्रश्न को ही सही माना जाये।

परीक्षक द्वारा प्रदत्त अंक	प्रश्न संख्या	परीक्षार्थी उत्तर

BSER-180/2025

परीक्षक द्वारा प्रदत्त अंक	प्रश्न संख्या	परीक्षार्थी उत्तर

BSER-180/2025

परीक्षक द्वारा प्रदत्त अंक	प्रश्न संख्या	परीक्षार्थी उत्तर

BSER-180/2025

परीक्षक द्वारा प्रदत्त अंक	प्रश्न संख्या	परीक्षार्थी उत्तर

BSER-18/2025

परीक्षक द्वारा प्रदत्त अंक	प्रश्न संख्या	परीक्षार्थी उत्तर

BSER-15/2025

परीक्षक द्वारा प्रदत्त अंक	प्रश्न संख्या	परीक्षार्थी उत्तर

BSER-180/2025

परीक्षक द्वारा प्रदत्त अंक	प्रश्न संख्या	परीक्षार्थी उत्तर

BSER-180/2025

परीक्षक द्वारा प्रदत्त अंक	प्रश्न संख्या	परीक्षार्थी उत्तर

BSER-180/2025

परीक्षक द्वारा प्रदत्त अंक	प्रश्न संख्या	परीक्षार्थी उत्तर

BSER-180/2025

परीक्षक द्वारा प्रदत्त अंक	प्रश्न संख्या	परीक्षार्थी उत्तर

BSER-180/2025

परीक्षक द्वारा प्रदत्त अंक	प्रश्न संख्या	परीक्षार्थी उत्तर

BSER-180/2025

परीक्षक द्वारा प्रदत्त अंक	प्रश्न संख्या	परीक्षार्थी उत्तर

BSER-180/2025

परीक्षक द्वारा प्रदत्त अंक	प्रश्न संख्या	परीक्षार्थी उत्तर

BSER-180/2025

परीक्षक द्वारा प्रदत्त अंक	प्रश्न संख्या	परीक्षार्थी उत्तर

عید الفطر

تمہید ⇐ عید ہمارے لیے بہت ہی خوشی کا دن ہوتا ہے عید ایک میں ایک بار آتا ہے اس لیے ہمیں عید کے دن بے حد خوشی ہوتی ہے۔

نفس مضمون ⇐ عید سے پہلے ہم تیس دن کے روزے رکھتے خدا تعالیٰ کی عبادت کرتے ہے بڑی بڑی اپنے روزوں کے اندر ہم رات جاگتے ہے اور پھر رات بھر خدا تعالیٰ کی عبادت کرتے ہے روزوں کے اندر ہم اپنے گھر کو سجاتے ہے مسجدوں میں لائٹ لگواتے ہے۔

خاتمہ ⇐ تیس روزے رکھتے ہے کہ بعد ہماری عید آتی ہے عید کے دن ہم نئے کپڑے پہنتے ہے مہندی لگاتے ہے چوڑیاں پہنتے ہے عید کے دن ہمارے پاپا جب عید کی نماز پڑھ کر آتے ہے تو ہم ان سے عیدی مانگتے ہے عید کے دن ہمارے گھر میں مہمان آتے ہے عید سے ہمیں گھر میں کھیر، سیویاں بنتی ہے عید کے دن ہم میلوں میں جاتے ہے اور ہمارے رشتہ داروں کے گھر جاتے ہے ان کے گھر جانے پر ہمیں بے حد خوشی ہوتی ہے۔

ختم شد

(6)

BSER-180/2025

परीक्षक द्वारा प्रदत्त अंक	प्रश्न संख्या	परीक्षार्थी उत्तर

موسموں میلوں تہواروں بازو اور انسانی
زندگی کے مختلف پہلو پر نظمیں لکھی ہے نظیر
اکبرآبادی کے پاس الفاظ کا غیر معمولی ذخیرہ
ہے وہ موقع اور موضوع کے اعتبار سے مناسب
الفاظ استعمال کرتے ہے۔
لوک نشتر، بالو پری، بزم گرم، گرد کاروان، نازک
خیالیاں، نئے شگوفے انکی مشہور نظمیں ہے۔
اسکے علاوہ ~~ہندوستا~~ ہندوستان کی موسموں
میلو بھلوں شخصیتوں کی نظمیں بھی اپنی الگ
(4) پہچان رکھتی ہے وہ اردو کے معروف شاعر ہے۔

جواب 10

~~بخدمت~~ درخواست

بخدمت
پرنسپل صاحب
گورمینٹ سینئر سیکنڈری اسکول

بابت: ٹی۔سی (TC) حاصل کرنے کے لیے درخواست
جناب عالی!
خدمت آلہ میں گزارش ہے کی
میں ایک اسکول کی درجہ ۱۰ کی طالبہ ہو
میرے پاپا کا تبادلہ جے پور سے کوٹہ
ہو گیا ہے ہم سب انکے ساتھ کوٹہ جا رہے
ہے اس لئے اور وہی پڑھائی کرینگے اس
لیے آپ سے گزارش ہے کی آپ ٹی۔سی
(TC) دینے کی مہربانی کرے
آپ کی عین نوازش ہوگی
(4)
آپ کی فرمابردار طالبہ
عائشہ
مورخہ
4/04/2025

BSER-180/2025

परीक्षक द्वारा प्रदत्त अंक	प्रश्न संख्या	परीक्षार्थी उत्तर

3

کرنا چاہئے اسکے سوا ہمیں کچھ نہیں آتا -

جواب 17

نظم حمد کا خلاصہ = نظم حمد شاعر اسمٰعیل میرٹھی ہے اسمٰعیل میرٹھی
بچوں کے پسندیدہ شاعر ہے اس نظم
چڑیوں کو خدا کی حمد بیان کرنا بتایا ہے
چڑیاں صبح شام خدا کی تسبیح کرتی رہتی ہے
حمد کے معنی خدا کی بڑائی بیان کرنا ہے
چڑیا خدا کی باتیں چہچہا کر بیان کرتی ہے
چڑیا خدا کی تسبیح صبح و شام اپنی سریلی آواز
میں کرتی رہتی ہے دنیا میں ایسی کوئی
بھی چیز نہیں ہے جو خدا کی تسبیح بیان نہیں
کرتی خدا نے کس طرح ~~زمین~~ زمین کو فرش
اور آسمان کو چھت بنایا ہے مٹی سے بیل
بوٹے کس طرح اُگائے ہے انکو ہر رنگ
کا پوشاک پہنایا ہے سورج سے ہم کو سردی
اور گرمی چشمہ کی طرح مسلسل ملتی رہتی ہے۔

3

حصہ - د

جواب 18

نظیر اکبر آبادی کی حالات زندگی

نظیر اکبر آبادی کا پورا نام ولی محمد
تھا نظیر اکبر آبادی دہلی میں 1740ء کو
پیدا ہوا اور 1830ء میں نظیر اکبر آبادی
نے وفات پائی نظیر اکبر آبادی عوام
شاعر ہیں انکی شاعری میں ہندوستانی
ماحول کی عکاسی کی ہے انہوں نے یہاں

परीक्षक द्वारा प्रदत्त अंक	प्रश्न संख्या	परीक्षार्थी उत्तर

کی بیٹی تھی رضیہ سلطان بہت ہی محنتی تھی مرنے
سے پہلے اسکے والد نے رضیہ کے نام کے سکے
بنوائے اور یہ وصیت کی کہ مرنے کے بعد
میری سلطنت میرے بیٹوں کے بجائے میری بیٹی کو
دی جائے رضیہ سلطان نے یہ عہد کیا کہ میں
عوام کی بھلائی اور ترقی کے کام کروں گی رضیہ
اس نے کہا کہ میں تب تک چین سے نہیں بیٹھوں گی
کہ یہ ثابت نہ کر دوں کہ میں مردوں سے
کم نہیں رضیہ سلطان نے ساڑھے تین
سال حکومت کی اس کی شادی التونیہ سے
ہوئی رضیہ سلطان کی لڑائی التونیہ کی فوج
سے ہوئی جس میں رضیہ سلطان کی شکست ہوئی
اسکے بعد دوسری لڑائی اسکے بھائی بہرام کی فوج
سے ہوا جس میں رضیہ سلطان کو قیدی بنا کر
قتل کر دیا۔

(3)

کا جواب

شاعر کا حوالہ :- مندرجہ ذیل اشعار کے شاعر اقبال
ہے انہوں نے اس نظم کے ذریعے بچوں
میں مل جل کر رہنے کی سچائی محبت ملنساری
ایمانداری جیسی صفات پیدا کی ہے

اشعار کا مطلب :- اس نظم میں پہاڑ کی غرور بھری
باتیں سن کر گلہری کہتی ہے کہ خدا نے
تمہیں بڑا بنا دیا ہے لیکن مجھے تجھ جیسا بڑا
نہیں بنایا تو کیا ہوا مجھے درختوں پر چڑھنا بڑا
سکھا دیا اس نے تم میری طرح ایک قدم بھی
نہیں چل سکتے ہوں بس تم خود کی تعریف

BSER-18/2025

18

परीक्षक द्वारा प्रदत्त अंक	प्रश्न संख्या	परीक्षार्थी उत्तर

حصہ - ج

جواب ۱۴

سیاق و سباق کا سوال ← مندرجہ ذیل اقتباس ہمارے نصاب میں شامل خدا کے نام خط سے لیا گیا ہے۔

اقتباس کا مطلب ← بین بثبوالور کے دن ڈاک خانے جاتا ہے تو وہ پوچھتا ہے کی میرے نام کا کوئی خط آیا ہے گیا جب پوسٹ ماسٹر نے وہ خط بین کو دیا تو وہ یہ سوچ کر خوش ہونے لگا کی اسکو اسنے جو رقم خدا سے طلب کی تھی وہ اسے مل گئی۔ اس کے بعد پوسٹ ماسٹر بین بثبو کے پیچھے گیا اور دروازے کے دراز سے بین بثبو کو دیکھنے لگا کی وہ کس طرح سے خوش وہ حیرت میں پڑتا ہے پوسٹ ماسٹر نے دیکھا کی بین بثبو بالکل بھی سوچ میں نہیں ڈوبا۔ اس کو جیسے خدا پر پکہ یقین تھا کی یہ پیسے اسے ملنے ہی تھے۔ پھر جب اس نے رقم گنی تو وہ غصہ میں ہو گیا۔ اور خود ہی بڑبڑانے لگا۔

(3)

جواب ۱۵

سبق رضیہ سلطان کا خلاصہ

رضیہ سلطان ہندوستان کی پہلی ملکہ تھی جو دہلی کے تخت پر بیٹھی تھی رضیہ سلطان ایک بہترین عورت تھی گھڑ سواری کا پڑھنے لکھنے کا اسے شوق تھا شروع سے ہی رضیہ سلطان دہلی کے بادشاہ التمش التتمش

परीक्षक द्वारा प्रदत्त अंक	प्रश्न संख्या	परीक्षार्थी उत्तर

حصہ - ب

جواب 4 برس کی آخر رات کو بڑھا اپنے اندھیر گھر میں اکیلا بیٹھا تھا۔ (2)

جواب 5 برس کی آخر رات ڈراونی اور اندھیری ہے۔ (2)

جواب 6 آندھی بڑے زور سے چل رہی تھی۔ (2)

جواب 7 وہ اپنے پچھلے زمانے کو یاد کرتا ہے اور جتنا زیادہ یاد آتا ہے اتنا ہی غم بڑھتا ہے اس لیے بڑھا غمگین تھا۔ (2)

جواب 8 ~~صفت ⇐ جس میں اسم کی کسی صفات کی جانب رہتی میں سمجھا جاتا ہے جس~~ اچھائی یا برائی بیان کی

جواب 8 صفت ⇐ جس میں اسم کی اچھائی یا برائی بیان کی جاتی ہو۔ (2)

جواب 9 فعل مستقبل ⇐ وہ فعل ہے جس میں آنے والا زمانہ بتلایا جاتا ہے۔ (2)

جواب 10 ~~سمجھنے~~ سمجھ میں نہ آنا۔ (2)

جواب 11 مونث ⇐ بیوی ، داری (2)

جواب 12

سابقہ	لاحقہ
بے شرم	شرم گاہ
نا سمجھ	سمجھدار

(2)

جواب 13 سکت (د) سوالیہ (؟) (2)

BSER-180/2025

परीक्षक द्वारा प्रदत्त अंक	प्रश्न संख्या	परीक्षार्थी उत्तर
1	(ii)	"یہ خط خدا" کو ملے"۔
1	(iii)	www ولڈ وائڈ ویب
1	(iv)	چھ نقطے ہوتے ہیں۔
1	(v)	چنرو تھا۔
1	(vi)	سعادت علی انگریزوں کے اشاروں پر ناچنے والا تھا۔
1	(vii)	1917 میں (1917) میں اسمٰعیل میرٹھی کا انتقال ہوا۔
1	(viii)	خانہ خراب دنیا کو کہا ہے جس میں ہر گھڑی انقلاب برپا ہوتا ہے
1	(ix)	مرزا غالب کے چچا کا نام نصراللہ بیگ ہے۔
1	(x)	اقبال
1	(xi)	بروحالی
1	(xii)	اخبارات

परीक्षक द्वारा प्रदत्त अंक	प्रश्न संख्या	परीक्षार्थी उत्तर
1		(xiv) [D] گلبری
1		(xv) [B] ساحر لدھیانوی
1		(xvi) [A] بشارت نواز خان
1		(xvii) [C] غائب
1		(xviii) [D] نظم و نثر
		سوال نمبر 2 کا جواب
1		(i) زبان
1		(ii) پاپیا
1		(iii) بیچ
1		(iv) عمل
1		(v) نثر
0		(vi) امیر
		سوال نمبر 3 کا جواب
1		(i) اردو کی کہانی سے لیا گیا ہے۔

BSER-180/2025

परीक्षक द्वारा प्रदत्त अंक	प्रश्न संख्या	परीक्षार्थी उत्तर

حصہ - الف

سوال نمبر 1 کا جواب

(i) [A] کنہیا لال کپور

(ii) [B] ہندوستان

(iii) [C] مہار

(iv) [D] لکھنؤ

(v) [B] الزئنٹ

(vi) [C] محمود

(vii) [A] چالیس

(viii) [A] پنجرے کا رمی

(ix) [D] وزیر علی

(x) [B] میرٹھ

(xi) [A] روٹی

(xii) [C] میر

(xiii) [B] موت کا

BSER-180/2025